

2026 m.

„ERASMUS+“ GEROSIOS PATIRTIES PRITAIKYMAS PANEVĖŽIO REGIONO BIBLIOTEKOSE

2025–2026 M. DARBO STEBĖJIMO VIZITŲ PATIRTIS IR JOS PRAKTINIAI
REZULTATAI

APIE

Naujos mokymosi galimybės, kūrybinės erdvės, menininkų rezidencijos, skaitmeninio raštingumo iniciatyvos ir tvarumo sprendimai – tai tik dalis pokyčių, įgyvendintų Panevėžio regiono bibliotekose po tarptautinių „Erasmus+“ darbo stebėjimo vizitų. 2025–2026 m. Vokietijoje, Suomijoje, Danijoje, Čekijoje ir Liuksemburge įgytos žinios neliko vien asmenine bibliotekininkų patirtimi – jos tapo naujų veiklų, paslaugų ir bendradarbiavimo formų pagrindu.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos koordinuojamas „Erasmus+“ suaugusiųjų švietimo srities akreditacijos projektas suteikia galimybę regiono bibliotekų specialistams susipažinti su kitų Europos šalių bibliotekų ir kultūros institucijų veikla, stebėti jų darbo metodus bei ieškoti sprendimų, kuriuos būtų galima pritaikyti savo bendruomenėse. Tačiau tikroji tokių vizitų vertė atsiskleidžia sugrįžus – kai naujos idėjos išbandomos praktikoje, perduodamos kolegoms ir tampa bibliotekų kasdienės veiklos dalimi.

Šiame leidinyje pristatomos 2025–2026 m. įgyvendintos „Erasmus+“ gerosios patirties idėjos.

Parengė:

Virginija Švedienė

Toma Apynyte-Kirslienė

Finansuojama
Europos Sąjungos

SKAITYMAS – daugiau nei pažintis su knyga

ISuomijos Jyvaskiulės viešojoje bibliotekoje pažintos skaitymo skatinimo praktikos paskatino naujas iniciatyvas keliuose Panevėžio regiono bibliotekų padaliniuose. Anykščių rajono Skiemonių bibliotekoje rengiamos lengvo skaitymo popietės anglų kalba, kuriose dalyviai kartu skaito, verčia ir aptaria tekstą, mokosi naujų žodžių.

Suomijos bibliotekų patirtis taip pat paskatino įkurti skaitytojų klubą „Tarp eilučių“, o Kupiškio rajono Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte išbandytas bendrojo skaitymo (Shared Reading) metodas. Tokiose veiklose svarbus ne tik pats tekstas, bet ir dalyvių mintys, asmeninės patirtys, galimybė diskutuoti bei mokytis vieniems iš kitų.

Naujas skaitytojų įtraukimo būdas atsirado ir Bitės bibliotekoje. Po vizito Danijoje čia pradėta iniciatyva „Tai, kuo norime dalintis“ – specialioje lentynoje pristatomos bibliotekos darbuotojų rekomenduojamos knygos, palikusios jiems stiprų įspūdį. Taip skaitymo skatinimas tampa asmeniškėsniis, o bibliotekininkų rekomendacijos kuria artimesnį ryšį su skaitytojais.

SKAITMENINIS raštingumas – prieinamesnis kiekvienam

Čekijos ir Suomijos bibliotekose stebėtos suaugusiųjų skaitmeninio švietimo praktikos paskatino kurti naujas mokymosi priemones ir individualios pagalbos formas.

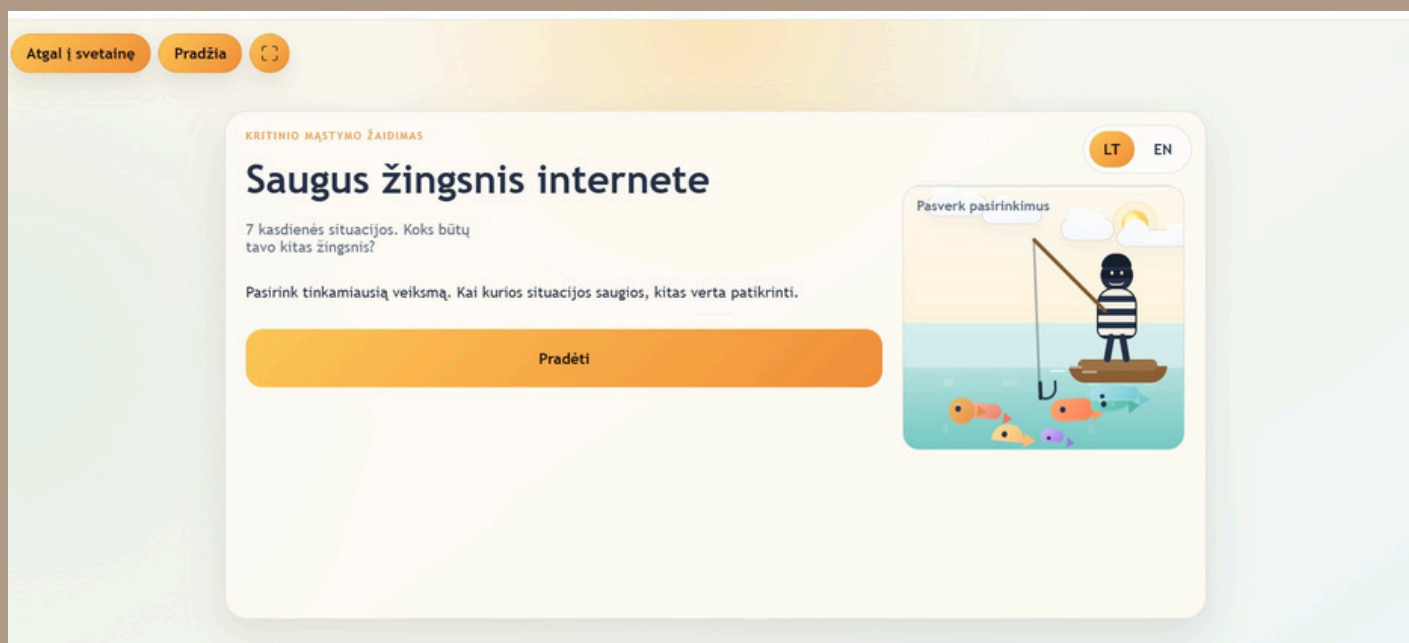
Anykščių rajono Kurklių II ir Skiemonių bibliotekose pradėta iniciatyva „Pagalbiukas“ – gyventojai be išankstinės registracijos gali kreiptis pagalbos naudodamiesi kompiuteriu, elektroniniu paštu ar internetinėmis paslaugomis. Tokia individuali pagalba ypač aktuali vyresnio amžiaus žmonėms.

Anykščių viešojoje bibliotekoje sukurtas interaktyvus žaidimas „Saugus žingsnis internete“, padedantis suaugusiems ugdyti kritinį mąstymą ir saugaus elgesio skaitmeninėje erdvėje įgūdžius.

Žaidimo klausimų bazę sudaro 140 klausimų, o pati priemonė gali būti naudojama tiek mokymuose, tiek savarankiškai. Taip pat pradėtas rengti praktinių skaitmeninio raštingumo užduočių sąsiuvinis.

Kitose bibliotekose, pasitelkus dirbtinio intelekto įrankius, parengtos mobiliojo telefono naudojimo atmintinės, jau taikomos mokant suaugusiuosius.

Šie pavyzdžiai rodo, kad skaitmeninio raštingumo ugdymas gali būti organizuojamas įvairiai – nuo individualaus pokalbio su bibliotekininku iki interaktyvių priemonių, leidžiančių mokytis savarankiškai.

BIBLIOTEKOS atveria duris kūrėjams

Ypač ryškių pokyčių paskatino darbo stebėjimo vizitas Liuksemburgo šiuolaikinio meno centre, kurio metu bibliotekų specialistai susipažino su menininkų rezidencijų, kūrybinių edukacijų ir profesionalių kūrėjų įtraukimo praktikomis.

Ankščių viešosios bibliotekos Andrioniškio filiale įrengtos kūrėjų rezidencijoms skirtos patalpos, o pirmąją rezidentę 2026 m. spalį tapo teatro ir kino dramaturgė Teklė Kavtaradzė. Ignalinos viešoji biblioteka įsitraukė į kūrybinės rezidencijos „19 amžiaus atspindžiai“ veiklas, organizavo susitikimus su menininkais, diskusijas, paskaitas ir parodas. Kupiškio viešojoje bibliotekoje įrengta „Kūrybiškumo erdvė – Gedimino 53B“, kurioje jau vyksta suaugusiųjų edukaciniai užsiėmimai.

Tarptautinė patirtis paskatino ir naujų projektų rengimą. Molėtų viešoji biblioteka Lietuvos kultūros tarybai pateikė rašytojų rezidencijų programos „Parašyta Molėtų krašte“ projektą, o Panevėžio rajono viešoji biblioteka inicijavo projektą, kuriuo siekiama organizuoti menininkų rezidencijas ir kūrybinių idėjų laboratoriją.

Kūrybiškesnės tampa ir tradicinės bibliotekų veiklos. Panevėžio Elenos Mezginaitės viešosios bibliotekos Smėlynės padalinyje parodos papildomos edukacijomis, ekskursijomis ir susitikimais su autoriais. Čia taip pat surengta devynių regiono bibliotekų specialisčių stažuotė, skirta parodų įveiklinimui.

Tokios iniciatyvos plečia bibliotekos, kaip kultūros ir mokymosi erdvės, sampratą. Ji tampa vieta, kurioje ne tik pristatoma kūryba, bet ir sudaromos sąlygos jai gimti, o bendruomenės nariai gali tiesiogiai dalyvauti kūrybiniame procese.

TVARUMAS – nuo mažų iniciatyvų iki strateginių sprendimų

Danijos, Suomijos, Čekijos ir Liuksemburgo patirtys paskatino bibliotekas aktyviau įgyvendinti tvarumo ir dalijimosi iniciatyvas.

Pasvalio rajono Mikoliškio bibliotekoje jaunieji lankytojai kūrybinėse dirbtuvėse atnaujina daugkartinius medžiaginius maišelius, kuriuos dabar gali skolintis skaitytojai. Zarasų rajono Baibių padalinyje pradėtas užsiėmimų ciklas „Suteikime daiktui antrą gyvenimą“, o kitame regiono bibliotekos padalinyje įrengtas audinių ir rankdarbių priemonių mainų kampelis. Molėtų bibliotekoje surengtos kūrybinės dirbtuvės „Tvarumas kasdienybėje“.

Panevėžio Elenos Mezginaitės viešoji biblioteka įkūrė „Sagų banką“ ir kviečia į kūrybines dirbtuves, kurių metu galima susikurti skaitymo draugą – pasigaminti knygų skirtuką bei smagų durų pakabuką, panaudojant įvairiaspalves sagutes ir savo indėliu papildyti „Žodžių žemėlapią“. Šias kūrybines dirbtuves biblioteka surengė ir Vilniaus knygų mugėje.

Bitės bibliotekoje po vizito Danijoje atnaujintas „Daigėlynas“ – augalų mainytuvių vieta virto patyrimine gamtos pažinimo, poilsio ir dalijimosi erdve. Čia lankytojai gali susipažinti su Lietuvos augalais, sėklomis, vaistažolėmis, tradiciniais šiaudininiais sodais, dalytis augalais ir atrasti su gamta susijusių literatūrą.

Tvarumo idėjos integruojamos ir į ilgalaikį bibliotekos veiklos planavimą. Bitės bibliotekoje suburta devynių darbuotojų komanda, pradėjusi rengti organizacijos tvarumo strategiją, kurią numatoma užbaigti iki 2027 m. vidurio.

Taigi tvarumas tampa ne tik atskirų edukacijų tema, bet ir kasdienių bibliotekos sprendimų bei organizacinės kultūros dalimi.

MOKYASIS ir bendravimas – aktyvaus amžėjimo pagrindas

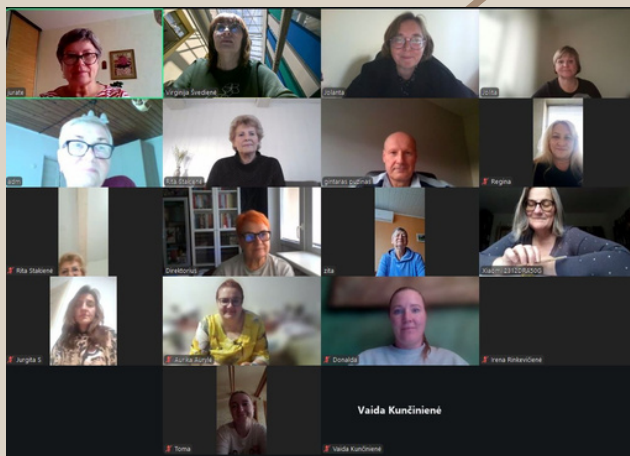

Naumburgo suaugusiųjų švietimo centre (Vokietija) įgyta patirtis paskatino naujas vyresnio amžiaus žmonių užimtumo ir mokymosi iniciatyvas Bitės bibliotekoje. Senjorų klube „Šiltos akimirkos“ suburta stalo žaidimų grupė, kurios veikla ne tik pajvairina laisvalaikį, bet ir padeda palaikyti protinį aktyvumą, lavinti atmintį, dėmesio koncentraciją bei smulkiąją motoriką. Bendri žaidimai skatina bendravimą, stiprina socialinius ryšius ir mažina vienišumo jausmą.

Vokietijos partnerių patirtis praturtino ir angliškų pašnekesių klubo „Let's Talk“ veiklas. „Erasmus+“ vizite dalyvavęs klubo savanoris pritaikė vizualinio mąstymo metodą, naudojamą Naumburgo senjorų praktinės anglų kalbos užsiėmimuose. Diskusijoje apie gatvės menininko Banksy kūrinius vaizdų analizė tapo praktine kalbos mokymosi priemone, skatinančia dalyvius aktyviau įsitraukti į pokalbį, spontaniškai formuluoti mintis, vartoti turimą žodyną ir argumentuoti savo nuomonę. Taip klubo veiklos papildytos nauju, įvairioms diskusijų temoms pritaikomu metodu.

NAUJOS mokymosi galimybės nuotolinėje aplinkoje

Vienas iš „Erasmus+“ plano tikslų – remiantis užsienio partnerių patirtimi, stiprinti bibliotekinių gebėjimus kurti ir įgyvendinti suaugusiųjų mokymosi programas nuotolinėje aplinkoje. Šio projekto metu sukurtas virtualus Panevėžio regiono bibliotekų skaitytojų klubas „Atviri puslapiai“, suburiantis literatūra besidominčius suaugusiuosius iš įvairių regiono vietovių. Reguliariose nuotolinėse diskusijose dalyviai aptaria lietuvių ir užsienio autorių kūrinius, ugdo kritinį mąstymą, gebėjimą argumentuoti savo nuomonę ir pažinti skirtingas kultūras. Programa taip pat atveria galimybes bendradarbiauti su užsienio bibliotekų skaitytojų klubais. Vienas tokių pavyzdžių – prieš „Erasmus+“ mobilumą Slovėnijoje surengti du nuotoliniai Lietuvos ir Slovėnijos skaitytojų susitikimai, padėję užmegzti ryšius, pasidalyti skaitymo patirtimi ir pasirengti bendroms veikloms.

Kita tarptautinio nuotolinio mokymosi iniciatyva – „Tandemai“, kurioje nuo 2025 m. lapkričio mėnesio dalyvauja Bitės bibliotekos praktinės anglų kalbos užsiėmimų lankytojai ir suaugusiųjų kalbų mokyklų besimokantieji iš Ispanijos. Kas savaitę „Zoom“ platformoje vykstančiuose pokalbiuose įvairiomis kasdienio gyvenimo ir kultūros temomis dalyviai praktiškai lavina anglų kalbos įgūdžius, plečia žodyną, mokosi spontaniškai reaguoti į pašnekovų mintis ir įveikti kalbėjimo baimę. Reguliarus bendravimas su kitos šalies besimokančiais suteikia autentiškos kalbinės praktikos, stiprina pasitikėjimą savo gebėjimais ir tarpkultūrinio bendravimo kompetencijas.

Šios iniciatyvos rodo, kaip nuotolinis mokymasis leidžia peržengti geografines ribas, sujungti skirtingų šalių besimokančiuosius ir kurti tęstines suaugusiųjų švietimo galimybes nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos.

KEIČIASI ne tik veiklos, bet ir požiūris į biblioteką

Kai kurie tarptautinės patirties paskatinti pokyčiai iš pirmo žvilgsnio atrodo nedideli, tačiau jie keičia bibliotekos santykį su lankytojais.

Suomijoje stebėta savarankiškumo skatinimo praktika pritaikyta Mikoliškio bibliotekoje – lankytojai skatinami patys ieškoti knygų, geriau pažinti fondus ir savarankiškai rinktis literatūrą.

Čekijos bibliotekų pavyzdžiu regiono bibliotekų skaityklos aktyviau pritaikomos individualiam mokymuisi, o Bitės bibliotekoje fotografijos paroda „Paviršiaus kodas“ papildyta literatūros ekspozicija „Mane įkvėpusios knygos“.

Tarptautinė patirtis paskatino ieškoti mokymosi galimybių ir už bibliotekos sienų. Remiantis Čekijoje pažinta praktika, parengta ekskursijos „Žaliosios Panevėžio erdvės“ koncepcija, kurią planuojama pradėti įgyvendinti 2027 m. pavasarį.

Visas šias iniciatyvas vienija siekis, kad bibliotekos lankytojas būtų ne tik paslaugų gavėjas, bet ir aktyvus mokymosi, pažinimo, kūrybos bei bendruomeninio gyvenimo dalyvis.

NUO tarptautinės patirties perėmimo – prie dalijimosi savąja patirtimi

Svarbiu „Erasmus+“ programos rezultatu tampa ir stiprėjantis Panevėžio regiono bibliotekų, kaip tarptautinių mokymosi vizitų priimančiųjų organizacijų, vaidmuo. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės–Bitės viešoji biblioteka ir konsorciumo partnerės – savivaldybių viešosios bibliotekos – vis dažniau sulaukia užsienio bibliotekų ir suaugusiųjų švietimo organizacijų specialistų bei besimokančiųjų grupių.

Vien 2026 m. Bitės bibliotekoje lankėsi „Erasmus+“ programos dalyviai iš Italijos, Ispanijos ir Čekijos. Užsienio partneriai ypač domisi bibliotekose plėtojama neformaliuoju suaugusiųjų švietimu, kalbų mokymosi ir knygų klubų veikla, savanorystės principais, skaitmeninio raštingumo ugdymu, kūrybinėmis edukacijomis ir įvairių bendruomenės grupių įtraukimo metodais.

Vizitų metu svečiai ne tik susipažįsta su bibliotekų paslaugomis, bet ir stebi praktines veiklas, dalyvauja kalbų klubų susitikimuose, bendrauja su bibliotekininkais, savanoriais bei besimokančiais. Tokie susitikimai sudaro galimybes abipusiam mokymuisi, profesiniam dialogui ir naujoms tarptautinėms partnerystėms.

Kartu jie liudija reikšmingą pokytį – Panevėžio regiono bibliotekos tampa ne tik kitų Europos šalių gerosios patirties perėmėjomis, bet ir pačios gali pasiūlyti vertingų, praktikoje išbandytų suaugusiųjų švietimo ir bendruomeninės veiklos modelių užsienio partneriams.

TIKROJI tarptautinių vizitų vertė – pokyčiai savo bendruomenėse

„Erasmus+“ darbo stebėjimo vizitų rezultatai rodo, kad tarptautinė patirtis gali paskatinti labai skirtingo masto pokyčius – nuo naujo skaitymo metodo ar individualios konsultacijos iki menininkų rezidencijų programų ir ilgalaikių organizacijos strategijų.

Ypač svarbu, kad naujos iniciatyvos įgyvendinamos ne tik didžiosiose bibliotekose, bet ir mažuose miesteliuose bei kaimo padaliniuose. Čia net ir nedidelis pokytis gali suteikti gyventojams naujų mokymosi, kūrybos ir bendravimo galimybių.

Ne mažiau reikšminga ir tai, kad įgyta patirtimi dalijamasi su kolegomis, kuriamos metodinės priemonės, organizuojamos stažuotės, o sėkmingai išbandyti darbo metodai gali būti perimami kitose bibliotekose. Taip individualaus mobilumo rezultatai tampa viso regiono bibliotekų pažangos dalimi.

„Erasmus+“ darbo stebėjimo vizitų sėkmę atspindi ne vien dalyvių pasitenkinimas ar įgytos žinios, bet pirmiausia jų gebėjimas šias žinias pritaikyti praktikoje ir perduoti kitiems. Panevėžio regiono bibliotekų patirtis liudija, kad tarptautinis bendradarbiavimas duoda apčiuopiamų rezultatų: atsiranda naujų paslaugų, stiprėja bendruomeniniai ryšiai, plečiasi suaugusiųjų mokymosi galimybės, o bibliotekos tampa atviresnės kūrybai, bendradarbiavimui ir pokyčiams.

Būtent tai ir yra ilgalaikė „Erasmus+“ programos vertė – galimybė ne tik pažinti kitų šalių gerąją patirtį, bet ir paversti ją prasmingais pokyčiais savo bibliotekose.

